

ФІЛОСОФСЬКІ, ІСТОРИЧНІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Присташ Л.Т.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ У СКЛАДІ АВСТРО-УГОРЩИНИ

УДК 342.19

Однією з важливих ознак суб'єктів господарювання є предмет діяльності. Виробнича діяльність – це діяльність, в процесі якої виробляється певна продукція (товар).

Основним нормативно-правовим актом, що регулював господарську виробничу діяльність в досліджуваній період був Промисловий закон 1859 року. Разом з тим, його нормами встановлювалися також і вимоги до здійснення невиробничої господарської діяльності.

Сучасні науковці по-різному оцінюють стан промисловості на західноукраїнських землях у ХІХ – на початку ХХ ст. Так, історик права Р. В. Петрів, опираючись на архівні матеріали, вважає, що в той період намітилася тенденція розвитку промислового виробництва на землях Східної Галичини та Буковини. Незважаючи на те, що ці землі були аграрними, австрійський уряд сприяв розширенню використання у промисловому виробництві парових машин. Ще в першій половині ХІХ ст., за розпорядженням від 19 серпня 1836 року, проводилася реконструкція 14 паперових та 13 цукрових галицьких фабрик для переведення їх на парові машини. Крім того Львівська генеральна дирекція у справах фінансування закупила в 1840 році в Англії та Італії 385 парових двигунів різних потужностей для машинобудівної, шкіряної, деревооброб-

ної, харчової, металообробної, паперової та інших галузей промисловості [1, с. 144].

Натомість, чернівецький дослідник Г. Чайка стверджує, що австро-угорські правлячі кола, виходячи насамперед з інтересів промисловців центральних (власне австрійських) провінцій, яким небажаною була конкурентна промисловість на сході імперії, не особливо переймалися розвитком фабрично-заводського виробництва на західноукраїнських землях, бажали за краще, аби цей регіон залишався ринком збуту промислових виробів західних провінцій та постачання туди сировини та напівфабрикатів. Австрійський уряд на неодноразові звернення буковинських ділових кіл аж до Першої світової війни так і не дав згоди на будівництво в краї низки промислових підприємств, зокрема целюлозного, шкіряного, льонопереробного заводів, паперової, взуттєвої, тютюнової, сірникової фабрик. Десять років пішло на випрошування дозволу на будівництво біля Чернівців цукрового заводу [2, с. 232].

В сільському господарстві на той час збереглася основна форма крупного землеволодіння на західноукраїнських землях – доменіально-фільваркова система господарювання. Слід зазначити, що фільваркові господарства на досліджуваних землях збереглися до 30-40-х років ХХ ст. Наприклад, на Покутті, що було частиною колишньої (австрійської) Східної Галичини, у 1932 році нараховувалося 175 фільваркових господарств [3, с. 15].

На думку д.і.н., проф. В. Є. Задорожного, який досліджував розвиток товарного виробництва і торгівлі в ХІХ столітті, у Галичині й на Буковині фільварки об'єднувалися у т.зв. ключі. Панський фільварок, який розвивався за економічними законами, властивими товарному виробництву, спирався на приватну власність на засоби виробництва і експлуатацію залежного селянства. Головна функція панщинного господарства – це товарне виробництво заради отримання грошей. Наявність місцевої сировини і дешевої робочої сили спричинили розвиток поміщицької промисловості – у маєтках діяли гуральні, пивоварні, тартаки, папірні, цегельні, залізні та скляні гуті, підприємства по переробці сіль-

ськогосподарської продукції. Продаж будь-якої частини продукту виробництва панського фільварку на товарному ринку залежав від конкретних умов реалізації. Як правило, поміщицькі господарства виробляли і продавали хліб, продукти тваринництва і поміщицької промисловості, горілку, пиво, ліс і лісоматеріали [4, с. 143].

Ці приватновласницькі суб'єкти господарювання - фільварки (поміщицькі господарства) разом з тим можна трактувати як особисті господарства, які виробляли продукцію для власного споживання. А частину залишків реалізовували на сторону.

Водночас, це суб'єкти господарювання, які виробляли більшу частину продукції для реалізації, з власної сировини. Тобто вони задовольняли суспільні потреби та потреби населення сіл. А також, реалізуючи свою продукцію в містах на ярмарках та з використанням інших форм торгівлі, задовольняли свої потреби в продуктах харчування та інших сільськогосподарських і промислових продуктах жителів цих населених пунктів. Тому їх можна вважати й суб'єктами господарської діяльності, тобто діяльності, що здійснювалася на професійній основі.

Т. А. Балабушевич вважає, що фільварок мав досить складну організаційну структуру з визначеними правами і обов'язками посадових осіб. Це – підприємство в загальному розумінні. Ця ж думка міститься в дослідженнях В. К. Осечинського, Ф.І. Стебля. Але відомостей про внесення фільварків в судовий торговельний реєстр ні в законодавстві, ні в архівних документах та інших опублікованих джерелах немає. Облік фільварків, очевидно, проводили повітові староства як органи влади.

Можна провести паралель з особистими селянськими господарствами в Україні, яких обліковують місцеві ради. Звичайно, між цими суб'єктами є суттєві відмінності. Законодавчо закріплено, що діяльність особистих селянських господарств не є підприємницькою, відтак вони не можуть виступати суб'єктами підприємницької діяльності, ставити за мету отримання прибутку, різниця також в обсягах діяльності (виробництва). За Австро-Угорщини фільварки, безумовно, були самодостатніми виробничими підприємствами.

Багато відомостей про економічне життя маєтків дають книги інструкцій та розпоряджень крупних землевласників – магнатів. В них вміщено не лише панські вказівки, але й позначки про їх виконання – посів та косовицю зернових, купівлю худоби, переведення коштів з одного маєтку до інших, придбання реманенту, продаж товарів тощо [5, с. 23]. Тим самим, господарські книги – джерело, що містить акти, якими регулювалася господарська діяльність таких суб'єктів.

А накази, інструкції, розпорядження пана (поміщика) слід трактувати як локальні нормативні акти, що визначали порядок діяльності такого підприємства (фільварку). Окремого нормативно-правового акта, що визначав правовий статус фільварків і регулював їх господарську діяльність, не було.

Для реалізації сільськогосподарської продукції на селі створювалися торгові спілки. Наприклад, спілки для збуту худоби. На початку ХХ ст. був створений «Крайовий союз для збуту худоби». З боку влади цим питанням займалося міністерство рільництва (землеробства) [6, с. 68].

Протягом 80-90-х років ХІХ ст. у Східній Галичині виникли десятки середніх і великих підприємств, зросла чисельність фабрично-заводських робітників. Наприклад, в Станіславові та навколишніх селах, за даними Львівської торгово-промислової палати, працювали дві гуральні (з них одна в с. Княгинині), дві броварні (з них одна в с. Пасічній), три паперових фабрики, дві друкарні, фабрика штучних добрив та підприємство з виробництва мазуту, картонна фабрика. Загалом, станом на 1887 рік в м. Станіславові працювало приблизно 10 більших і 20 менших промислових підприємств [7, с. 143].

Швидко розвивалася нафтова промисловість Галичини, особливо з кінця 70-х років ХІХ ст. Істотні зміни у нафтовидобутку відбулися із застосуванням з 1887 року глибинного буріння. Зростала кількість парових двигунів. За кілька десятиріч технічна оснащеність праці у нафтовидобутку підвищилась [8, с. 493].

В 1872 році було створене Львівське окружне гірниче управління. Воно підпорядковувалося Краківському вищому гірничому староству. У його компетенцію входило: нагляд за діяльністю

підприємств гірничої промисловості, видача дозволів на ведення геологорозвідувальних і розвідувальних робіт, на розробку родовищ корисних копалин, складання звітів і оглядів про стан гірничої промисловості, про добування корисних копалин в окрузі. На базі Львівського в 1886 році було створене Станіславівське окружне гірниче управління (Вісник законів Галичини і Володимирії за 1886 рік, № 31).

Відповідно до Закону від 21 липня 1871 року про встановлення повноважень гірничої влади, Краківське гірниче староство розповсюджувало свою діяльність на Королівство Галичини і Лодомерії (Володимирії), а Віденське – на Воєводство Буковини [9, с. 209].

Як зазначалось, в кінці XIX ст. розвивалася нафтова промисловість, розпочався промисловий видобуток нафти на території сучасного Прикарпаття, зокрема в с. Битків, Ріпне, Пасічна; а також вугілля – в селах Джурів, Мишин, Ковалівка.

На Буковині в 1890-х роках у Чернівцях відкрито нафтопереробний завод, розташований в Ленківцях, який переробляв сировину з Карпат [10, с. 6]. У 1900 році заснований Станіславський нафтоперегінний завод, а у 1902 – відкрито нафтопереробний завод у м. Надвірна.

Посилився розвиток лісообробки на межі XIX-XX ст. На західноукраїнських землях у той час діяло близько 100 лісопильних заводів, на кожному з яких працювало більше, ніж 20 чоловік.

На Буковині промислове виробництво також супроводжувалося технічним переоснащенням, застосуванням різних машин і пристроїв, використанням сил природних явищ, а згодом і механічних двигунів. З 30-х років XIX ст. на Буковині почалося застосування парових машин, що спричинило справжній промисловий переворот.

На початку XX ст. запроваджено використання двигунів внутрішнього згорання. Складовою частиною технічного переоснащення промисловості було використання електрики для освітлення та виробничих потреб. Спочатку (кінець 70-х-80-ті роки XIX ст.) використовували автономні динамомашини, а в 1895-1896 рр. у Чернівцях було збудовано електростанцію, струм якої ви-

користовувався не тільки для освітлення, а й для електричного трамвая, водогону та ін. [11, с. 34]. У 1908 році в краї діяли 4 електростанції, 45 підприємств мали електричне освітлення.

Зазначимо, що в австрійський період будівництво електростанцій обходилося недешево. Наприклад, кошторис на будівництво невеликої електростанції в приміщенні готелю в Станіславові (Галичина) уже в 1911 році перевищував суму 140 тисяч крон.

А на Буковині внаслідок все більшого використання механічної енергії зростала кількість підприємств фабрично-заводського типу. Наприкінці XIX ст. – на початку XX ст. в буковинській промисловості розпочався процес певної концентрації виробництва, яка супроводжувалася створенням акціонерних об'єднань. Все більшого значення в розвитку промисловості Буковини набирали банки, які були філіями австрійських та іноземних банків, що проникали в економіку краю. Приєднання Буковини до економічно більш розвинутої Австрії, безперечно, сприяло інтенсивнішому економічному, зокрема промисловому, її розвитку. Однак, маючи менші «стартові» можливості, вона так і не змогла подолати розрив у економічному розвитку чи зрівнятися з більш розвинутими провінціями імперії. Буковина залишалася в основному аграрною провінцією [11, с. 13].

Промисловий закон в редакції 1907 року визначав яка господарська діяльність (промисел) може здійснюватися вільно без обмежень, а яка потребує певного дозволу (концесії).

Вільну господарську діяльність, тобто діяльність, що не потребувала концесії, суб'єкти могли здійснювати в межах, визначених власними статутами; при цьому судом або законодавством вони не повинні були обмежуватися в здійсненні такої діяльності. Заборонялася підприємницька діяльність державним службовцям (урядникам), військовим, духовним особам (священникам), а також особам, які позбавлені такого права за рішенням суду.

Для започаткування вільного промислу необхідно було подати повідомлення в повітове старство і одержати промислову карту. При цьому при здійсненні певних видів діяльності потрібно було подати підтвердження, що особи, які працюватимуть в

даній сфері, мають відповідний фах: свідоцтво про закінчення навчальних закладів, шкіл, курсів або довідку про стаж роботи не менше двох років за даним фахом.

Промисловим законом встановлювалися 23 види діяльності, що потребували певного дозволу, зокрема: виробництво зброї та торгівля нею; виробництво вибухонебезпечних матеріалів, сировини для видобування вогню та торгівля ними; виробництво отруйних та медичних препаратів; виробництво мінеральних вод та торгівля ними поштучно; виробництво та встановлення парових котлів; виробництво гральних карт; утримання похоронних закладів; діяльність з підковування коней; виробництво газового, освітлювального обладнання та водопроводів; будівництво; діяльність з постійного перевезення осіб; виробництво механічним або хімічним способом літератури, торгівля такими товарами, а також торгівля антикваріатом та музичними нотами; діяльність з утримання готельних закладів та закладів громадського харчування, роздрібна торгівля спиртними напоями; виробництво та торгівля винами та інші.

Концесії (дозволу) вимагала як виробнича, так і невиробнича діяльність. Протягом досліджуваного періоду видавалися нормативні акти, які додатково регулювали концесійні відносини. Наприклад, розпорядженням міністра торгівлі за погодженням з міністрами внутрішніх справ, освіти, у справах релігії і вселюдних (громадських чи суспільних) робіт від 29 листопада 1910 року була встановлена вимога щодо одержання концесії для виробництва содової (газованої) води.

Для одержання дозволу необхідно було подати заяву (подання) до повітового староства з зазначенням найменування суб'єкта господарювання, виду діяльності та місця її здійснення. Від імені юридичних осіб підписували заяву два члени дирекції з прикладенням печатки, додавалася копія статуту. Фізичні особи власноручно підписували заяву і додавали свої документи (як правило свідоцтво про народження).

Якщо для здійснення певного виду діяльності потрібно було мати задокументований певний фах, то заінтересованою сторо-

ною додавалися документи, що його підтверджували. Плата за одержання дозволу вносилася в порядку, визначеному законом «Про обов'язкові платежі» від 9 лютого 1850 року (шляхом наклеювання марок на певну суму на заяву).

Виробничі суб'єкти господарювання могли створюватися без обмежень – як малі, так і середні чи великі. Хоча, як уже зазначалося, законодавче закріплення таких підприємств в австрійському законодавстві відсутнє.

Прикладом діяльності невеликих суб'єктів господарювання може бути «Жіноча промислова спілка «Труд», створена у Львові в 1900 році як товариство з обмеженою відповідальністю. Метою діяльності цього товариства було виробництво, закупівля та продаж товарів народного вжитку. Для виконання своєї мети товариство мало право створювати відділення для виробництва товарів як для вільного продажу, так і на замовлення; відкривати склади, агенції, крамниці; закуповувати та продавати матеріали, здійснювати посередницьку діяльність в торгівлі виробами домашнього і фабричного промислу [13, с. 45].

В 1902-1903 рр. це товариство пошило і реалізувало близько 4 000 одиниць виробів та вважалося найбільшим підприємством такого типу не тільки у Львові, але й в усьому краї.

Крім того, при товаристві діяла фахова швейна школа для дівчат, яку воно утримувало. В школі навчали крою та шиттю одягу, білизни, виготовлення дамських капелюшків. Одночасно дівчата вивчали курс німецької мови, діловодства, основи бухгалтерського обліку [13, с. 46].

Найбільшими підприємствами текстильної промисловості в Станіславові були ткацька полотно, фабрика ватину і вати, фабрика гаптованих виробів. До найбільших майстерень належали швейні майстерні Хударського та Шиманського [7, с. 144].

Ще у 1855 році на Буковині було відкрито підприємство з виробництва солі (солеварня) [14, с. 216].

В 1862 році в Калуші розпочато видобуток і переробку калійних солей [15, с. 15]. Акціонерне товариство з експлуатації калійних солей «Тесп», організоване в 1914 році, проводило геоло-

горозвідувальні роботи і видобуток калійної солі в рудниках біля Калуша і Голині Калуського повіту Станіславщини та Стебника Дрогобицького повіту Львівщини. 95 % акцій належало державі, а 5 % - фізичним особам.

В Станіславові в досліджуваний період, в 60-х роках ХХ ст., були засновані майстерні з ремонту паровозів і вагонів (тепер це локомотиворемонтний завод), серед металообробних підприємств виділявся машинобудівний завод «Бредта і спілки», на якому працювало 313 робітників [7, с. 144].

В Галичині станом на 1912 рік існувало 165 підприємств з металообробки механічним способом, на них працювало 8 159 робітників.

Технічний прогрес впроваджувався і в традиційні галузі, зокрема в мукомельну. З 1861 року в м. Станіславові працював один з трьох на всю Східну Галичину паровий млин потужністю 80 кінських сил [7, с. 144]. А в Чернівцях в 1883 році засновано «Перше буковинське акціонерне товариство парових млинів» з капіталом 600 тисяч крон [10, с. 6].

З-поміж підприємств харчової промисловості слід відмітити Львівський пивоварний завод, заснований Робетом Домсом у 1715 році, який працює до сьогодні. В 1841 році у Львові нараховувалось 3 броварні та 37 фабрик лікерів та інших напоїв.

Ще у 1767 році пивоварний завод був заснований в Станіславові. Значним попитом в тодішній медицині користувалися вироблені тут дріжджі. На Буковині в 1884 році створене «Перше буковинське товариство пивоварної промисловості» з капіталом в 1 мільйон крон, на якому працювало 260 працівників, щорічно виробляли 1,7 млн. літрів пива [10, с. 6].

У Львові діяла фабрика з виробництва шоколаду, тістечок, мармеладу, карамелі. Вона була створена у формі командитної спілки.

Дослідники вважають, що в 90-х роках ХІХ ст. і особливо на початку ХХ ст. значно змінилося ставлення органів крайового самоврядування Східної Галичини до потреб фабрико-заводської промисловості. Галицький Сейм і його органи вжили заходів

щодо фінансової підтримки фабрик і заводів. Підприємства з місцевим капіталом подекуди звільнялись від крайових (місцевих) податків, збільшилось кредитування заводів і фабрик.

У 1910 році за підтримки галицьких властей виник Промисловий банк, який почав надавати довгострокові кредити місцевим промисловим фірмам. Було зроблено певні поступки галицькій фабрично-заводській промисловості в австрійському митному законодавстві та в залізничних тарифах. Все це значною мірою сприяло діловій активізації в промисловості місцевого капіталу і дало свої наслідки.

Однак, попри загальне промислове піднесення різні галузі фабрично-заводської промисловості на українських землях в кінці XIX – на початку XX ст. розвивалися нерівномірно: одні зростали швидко, інші – повільно, а деякі перебували у стані застою [16, с. 59].

Фабрично-заводська промисловість західноукраїнських земель розвивалася специфічно-розширювалися видобування і первинна переробка сировини, а не виробництво готової продукції. Такий напрям на думку багатьох дослідників диктував уряд Австро-Угорщини, а також іноземний капітал. Це негативно вплинуло на хід промислового перевороту, початковий етап якого припадав на 50-70 – ті роки XIX ст.

1. *Петрів Р. В. Генезис капіталізму у містах Східної Галичини в кінці XVIII – першій половині XIX ст. (1772-1850)/Р. Петрів. – Івано-Франківськ, 1993. – 282 с.*
2. *Чайка Г. Причини еміграції населення Буковини у другій половині XIX – на початку XX ст./ Г. Чайка// Питання історії України: Збірник наукових статей. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – Т. 8. – с. 230-237.*
3. *Паньків М. Аграрні відносини на Покутті та їх соціальні наслідки в другій половині XIX ст. – першій половині XX ст./ М. Паньків// Наукові записки. Випуск 4. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1999. – с. 12-20.*
4. *Задорожний В. Є. Товарне виробництво і торгівля на західноукраїнських землях (кінець XVIII – перша пол. XIX ст.)/ В. Є. Задорожний. – Львів: Вища школа. Вид-во при Львівському університеті, 1989. – 152 с.*

5. Ковальчак Г. І. Економічне становище робітничого класу Східної Галичини в період імперіалізму/ Г. І. Ковальчак// З історії західноукраїнських земель/ Під ред. І. П. Крип'якевича. – Київ: Вид-во Академії наук Української РСР, 1960. – Т. 5. – с. 75-112.
6. Кравець М. Боротьба селянства Східної Галичини за «ліси й пасовиська» в середині XIX століття/М. Кравець// Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Випуск 9: Ювілейний збірник на пошану Феодосія Стебля/ НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – Львів, 2001. – с. 188-195.
7. Грабовецький В. Історія Івано-Франківська (Станіславова): З найдавніших часів до початку XX століття. Частина I./ В. Грабовецький. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1999. – 340 с.
8. Лановик Б. Д., Матисякевич З. М., Матейко Р. М. Економічна історія України і світу: підручник/ за ред. Б. Д. Лановика. – Київ: Вікар, 1999. – 737 с.
9. Ботушанський О. Статутні засади сільської кооперації на Буковині в кінці XIX ст. – на початку XX ст. /О. Ботушанський// Питання історії України: Збірник наукових статей. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – Т. 8. – с. 305-306.
10. Коритко Л. Я. Загальна характеристика суб'єктів господарювання у Східній Галичині та в Буковині, що здійснювали фінансову діяльність в айстро-угорський період (1867-1918)/ Л. Я. Коритко// Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 39. – Київ: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2008. – с. 387-394.
11. Буковина. Визначні постаті: 1774-1918: біографічний довідник/ [автор. О. М. Павлюк]. – Чернівці: Золоті Литаври, 2000. – 252 с.
12. Коритко Л. Я. Правове регулювання діяльності торговельних суб'єктів господарювання Східної Галичини та Буковини у складі Австро-Угорщини/ Л. Я. Коритко// Вісник господарського судочинства. – 2008. - № 3. – с. 142-147.
13. Рускі товариства господарко-заробкові, кредитні і есекураційні// Товариш. Ілюстрований календар товариства «Просвіта» на рік звичайний 1905. – Р. IV. – Львів: Друкарня Наукового Товариства імені Шевченка під зарядом К. Беднарського, 1904. С. 43-56.
14. Сандуляк І. Туризм на Буковині: історичні аспекти зародження/ І. Сандуляк// Питання історії України: Збірник наукових статей. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – Т. 8. – с. 213-219.

15. Бурдуланюк В., Гаврилів Б. *Історія Прикарпаття: хронологічний довідник*/ В. Бурдуланюк, Б. Гаврилів. – Івано-Франківськ, 1993. – с. 12-18.

16. Ковальчак Г. І. *Розвиток фабрично-заводської промисловості в Східній Галичині в кінці XIX – на поч. XX ст.* / Г. І. Ковальчак// *3 історії західноукраїнських земель*/ Під ред.. І. П. Крип'якевича. – Київ: Вид-во Академії Наук Української РСР, 1960. – Т. 5. – с. 57-74.

Присташ Л.Т. Правові засади діяльності суб'єктів господарювання на західноукраїнських землях в складі Австро-Угорщини.

У науковій статті автор досліджує законодавчі основи діяльності суб'єктів господарювання на західноукраїнських землях в періодправління австро-угорської влади. Автор аналізує види господарської діяльності у досліджуваний період, порядок отримання дозволів на здійснення такої діяльності та розвиток фабрично-заводського виробництва на західноукраїнських землях.

Фактично фабрично-заводська промисловість західноукраїнських земель розвивалася специфічно – розширювалися видобування і первинна переробка сировини, а не виробництво готової продукції. Такий напрям на думку багатьох дослідників диктував уряд Австро-Угорщини, а також іноземний капітал.

Ключові слова: гуральні, концесія, господарська виробнича діяльність, фільварок

Присташ Л.Т. Правовые основы деятельности субъектов хозяйствования на западноукраинских землях в составе Австро-Венгрии.

В научной статье автор исследует законодательные основы деятельности субъектов хозяйствования на западноукраинских землях в период правления австро-венгерских властей. Автор анализирует виды хозяйственной деятельности в исследуемый период, порядок получения разрешений на осуществление такой деятельности и развитие фабрично-заводского производства на западноукраинских землях.

Фактически фабрично-заводская промышленность западноукраинских земель развивалась специфически - расширились добычи и первичная переработка сырья, а не производство готовой продукции. Такое направление по мнению многих исследователей диктовал правительство Австро-Венгрии, а также иностранный капитал.

Ключевые слова: винокурни, концессия, хозяйственная производственная деятельность, поместье

Prystash L.T. The Legal basis of activities of business entities in Western Ukraine in the Austro-Hungarian Empire.

In the scientific article the author examines the legislative bases for the activities of economic entities in the Western territories during the reign of the Austro-Hungarian authorities. The author analyzes the economic activities in the study period, the procedure for obtaining permits for such activities and the development of factory production in the Western-Ukrainian lands.

In fact Factory industry of Western-Ukrainian lands was developed specifically expanded extraction and primary processing of raw materials, not production of finished products. Such a direction in the view of many researchers dictated the Austro-Hungarian government, and foreign capital.

Keywords: distillery, concession, production activities, the estate